

Het opzet van de werkgroepen met artsen, directie, personeel én patiënten in PC Caritas was een experiment om het ontwerp van het psychiatrisch centrum van de toekomst in handen te leggen van de gebruiker. Zelf namen we de rol op van *architect-bemiddelaar*. In de sessies bleek dat er in de dagelijkse praktijk heel wat alternatieve technieken zijn om jongeren in crisis op te vangen.

De volgende gebruiken kwamen onder andere ter sprake:

- **Stille ruimte:** patiënten geven aan nood te hebben aan een (sacrale) binnen- of buitenruimte waarbinnen men zich kan afzonderen. Het gaat om een aangename plek die hen in staat stelt rustgevendende prikkels te ervaren of concentratie te bewaren.
- **Atelier voor vrije expressie:** gebruikers geven aan tot rust te komen in een activerende ruimte waarbinnen zij zich creatief kunnen uitleven door bijvoorbeeld te boksen, sporten, tekenen, roepen, lopen, etc. Het gaat om een plaats die los staat van de georganiseerde therapie momenten of dagactiviteiten.
- **Open buitenruimte:** een veel besproken techniek is om jongeren te laten rennen in de groene ruimte van een zorg-campus. Een omsloten buitenruimte met zachte grenzen (ruimte in maïsveld, paviljoen in bos of omsloten tuin) biedt mogelijkheden om jongeren gecontroleerd tot rust en/of beweging te brengen.

Opvallend is dat in elk gebruik inventief ingespeeld werd op de beschikbare ruimte. In aansluiting op de vraag van de minister is er nood aan een architecturale en ruimtelijke ambitienota met een uitwerking van alternatieve, humane isolatietechnieken in de jeugdpsychiatrie. De participatie van de patiënt in de visievorming, het ontwerp én het testen van proefopstellingen vergt tijd en inspanning, maar zal de succesfactor blijken.

Gideon Boie en Fie Vandamme

Bavo / Faculteit Architectuur KU Leuven